

Περίληψη

Σε αυτή την μελέτη περιγράφονται οι κυριότερες μέθοδοι εκτίμησης του δυνητικού προϊόντος και του παραγωγικού χάσματος. Οι μέθοδοι μπορούν να ομαδοποιηθούν σε δυο κατηγορίες: στις μη-δομημένες (non-structural) που δεν βασίζονται στην οικονομική θεωρεία αλλά είναι κυρίως στατιστικά φίλτρα και στις δομημένες μεθόδους που βασίζονται σε οικονομικές αρχές και μοντέλα. Παράδειγμα μη δομημένων μεθόδων αποτελούν το φίλτρο Hodrick-Prescott (HP), η διάσπαση Beveridge-Nelson, η μέθοδος μη παρατηρούμενων συστατικών και το φίλτρο Band-Pass. Παράδειγμα δομημένων μεθόδων αποτελούν η μέθοδος συνάρτησης παραγωγής, το δυναμικό και στοχαστικό μοντέλο γενικής ισορροπίας (DSGE model) και το structural autoregressive (SVAR) μοντέλο.

Τα κυριότερα πλεονεκτήματα των μη δομημένων μεθόδων είναι η απλότητα, και ο μικρός αριθμός πληροφοριών που χρειάζονται στην εφαρμογή τους. Παρόλα αυτά η μη στήριξη τους σε οικονομικές αρχές, τις καθιστά μη κατάλληλες για εξαγωγή συμπερασμάτων πολιτικής για βελτίωση της απόδοσης της οικονομίας. Από την άλλη πλευρά, οι δομημένες μέθοδοι επιτρέπουν την εξαγωγή συμπερασμάτων πολιτικής και κατευθυντήριων γραμμών για τον σχεδιασμό οικονομικής πολιτικής όμως χρειάζονται πολλή πληροφορία (οικονομικά στοιχεία) και είναι λιγότερο ευέλικτες σε σχέση με τις μη δομημένες μεθόδους. Στην βιβλιογραφία έχουν προταθεί υβριδικές μέθοδοι (πολύμεταβλητές μέθοδοι) μέτρησης του δυνητικού προϊόντος που είναι ουσιαστικά επέκταση των μη-δομημένων μεθόδων με την συμπερίληψη οικονομικών σχέσεων. Το πλεονέκτημα των υβριδικών μεθόδων είναι ότι το δυνητικό προϊόν και το παραγωγικό χάσμα μπορεί να εξηγηθεί με την χρήση της οικονομικής θεωρίας. Παρόλα αυτά, οι πολυμεταβλητές μέθοδοι είναι περισσότερο περίπλοκες, λιγότερο ευέλικτες και χρειάζονται περισσότερα στατιστικά στοιχεία σε σχέση με τις μονομεταβλητές μεθόδους.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για μέτρηση του παραγωγικού χάσματος στις χώρες μέλη της έχει υιοθετήσει την μέθοδο της συνάρτησης παραγωγής. Στην μελέτη περιγράφεται η μεθοδολογία, τα στατιστικά στοιχεία, καθώς και οι υποθέσεις που χρησιμοποιεί η ΕΕ. Η μεθοδολογία της ΕΕ βασίζεται στην μέθοδο συνάρτησης παραγωγής Cobb-Douglas με σταθερές αποδόσεις κλίμακας όπου το τελικό προϊόν εξαρτάται από τον συντελεστή ολικής παραγωγικότητας της οικονομίας που μετράει τον βαθμό χρησιμοποίησης και αποδοτικής χρήσης των συντελεστών παραγωγής. Το δυνητικό προϊόν της οικονομίας επιτυγχάνεται όταν όλοι οι συντελεστές παραγωγής είναι στο δυνητικό τους επίπεδο και χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά. Σαν δείκτης του δυνητικού επιπέδου του κεφαλαίου χρησιμοποιείται το αποθεματικό κεφάλαιο της οικονομίας. Το δυνητικό επίπεδο της εργασίας, που μετρείται σε ώρες, ορίζεται σαν ο αριθμός των ωρών που επιτυγχάνονται όταν η συμμετοχή στην αγορά εργασίας και οι ώρες εργασίας είναι στο επίπεδο μακροχρόνιας τάσης τους, και το ποσοστό ανεργίας είναι στο NAWRU επίπεδο. Το δυνητικό επίπεδο του συντελεστή ολικής παραγωγικότητας δίνεται από το φιλτραρισμένο Solow κατάλοιπο με την χρήση του Kalman filter. Τα στοιχεία για τον υπολογισμό του δυνητικού προϊόντος και του παραγωγικού χάσματος προέρχονται από την στατιστική βάση AMECO του DG-ECFIN και την EUROSTAT.

Η ΕΕ εκτιμάει και δημοσιεύει το δυνητικό επίπεδο προϊόντος και το παραγωγικό χάσμα με την χρήση της μεθόδου συνάρτησης παραγωγής αλλά και με την χρήση του Hodrick-Prescott filter για όλες τις χώρες μέλη της. Στην μελέτη παρουσιάζονται οι εκτιμήσεις για το δυνητικό προϊόν και το παραγωγικό χάσμα στην Κύπρο, με βάση τις δυο μεθόδους, για την περίοδο 1998 με 2017. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι δυο μέθοδοι δίνουν διαφορετικά και σε αρκετές περιπτώσεις αντιφατικά ευρήματα, κάτι που υπονοεί ότι η εκτίμηση του παραγωγικού χάσματος είναι πολύ ευαίσθητη στο μοντέλο που χρησιμοποιείτε και στις

υποθέσεις που γίνονται. Τα αποτελέσματα στηρίζουν την τρέχουσα πρακτική της ΕΕ να χρησιμοποιεί την ίδια μεθοδολογία για τον υπολογισμό του παραγωγικού κενού σε όλα τα κράτη μέλη της, παρόλα αυτά, εγείρουν ερωτήματα σχετικά με την χρήση κοινών υποθέσεων για όλες τις χώρες.

Μελλοντική δουλειά περιλαμβάνει την περαιτέρω μελέτη της ευαισθησίας των εκτιμήσεων του παραγωγικού χάσματος από τις υποθέσεις που γίνονται για την εφαρμογή των εναλλακτικών μεθόδων εκτίμησης. Επίσης θα χρησιμοποιηθούν τεχνικές προβλέψεων ώστε να εκτιμηθεί η βραχυχρόνια (τρία με πέντε χρόνια) εξέλιξη του πραγματικού προϊόντος, του δυνητικού προϊόντος και του παραγωγικού χάσματος στην Κύπρο.